

Bouwgeschiedenis en ruimtelijke structuur Doetinchem West

Bestaande uit de wijken De Huet, De Hoop, Dichteren en Wijnbergen.

2.1 De Huet

Ruimtegebrek en de behoefte aan een in ruimtelijk opzicht meer evenwichtige ontwikkeling van de stad om het centrum heen vormde eind zestiger jaren het belangrijkste argument om het gebied ten westen van de Oude IJssel als woongebied (en als werkgebied) te ontwikkelen. De verbetering van de ontsluitingsstructuur vormde daarvoor de eerste stap.

Van groot belang voor die ontsluiting waren de aanleg van de Europaweg en de Liemersweg. De Europaweg werd aangelegd als de nieuwe westelijk ontsluitingsweg van Doetinchem in zuidelijke richting. Voor die weg werd ten westen van de bestaande brug een nieuwe brug over de Oude IJssel aangelegd. De Europaweg kreeg bij de kruising van de (eveneens nieuwe) A18 een aansluitpunt zodat het nieuwe woon- en werkgebied van Doetinchem goed op het nationale wegennet kon worden aangesloten.

De Liemersweg loopt vanaf de aansluiting op de Europaweg ten zuiden van het Sportpark-Zuid in westelijke richting via Wehl en Didam naar Zevenaar. Deze weg vormt de centrale ontsluitingsweg van de woonwijk en het bedrijventerrein De Huet. De woonwijk heeft op twee punten een hoofdontsluiting op de Liemersweg. Deze twee punten vormen beide het uiteinde van de Plattenburgstraat. Deze straat heeft -globaal gezien- een U-vorm en verbindt alle buurten van de wijk met elkaar.

Voor de woonwijk is aan de spoorlijn Arnhem-Winterswijk het station "Doetinchem - De Huet" aangelegd.

De wijk is in verschillende bouwfasen tot stand gekomen. Het grootste deel van de woningen is gebouwd tussen 1975 en 1995. Ruimtelijk gezien kunnen er binnen het woongebied acht buurten worden onderscheiden. Deze buurten worden van elkaar gescheiden door de Plattenburgstraat en het langgerekte park dat is aangelegd aan weerszijden van de Wijnbergse Loopgraaf de wijk in twee - ongeveer gelijke - helften verdeelt.

De Plattenburgstraat is vormgegeven als wijkontsluitingsweg. De weg ligt nagenoeg vrij, is voorzien van ruime groene bermen en heeft slechts voor een beperkt aantal woningen een direct ontsluitende functie. De overige straten en hoven in de wijk hebben een direct ontsluitende functie voor de aanliggende woningen. Het noordelijke en oostelijke deel van de wijk zijn het eerst aangelegd. Bij de verkaveling van deze buurten is gekozen voor het bereiken van maximum aan ruimtelijke diversiteit. De ontsluitende straten en hoven vormen een grillig, bijna organisch lijkend, patroon. De straten hebben nauwelijks rechte hoeken. Veel van deze straten en hoven zijn verbonden door vrij liggende fiets- en wandelpaden.

Het zuidwestelijke deel van de wijk is het jongst. Voor de vormgeving van de verkavelingsstructuur is hier teruggegrepen op rechthoekige en symmetrische patronen. De grootste bouwdichtheid hebben het oostelijke en het zuidelijke deel van de wijk. In het zuidwesten van de wijk, waar de meeste vrijstaande woningen en twee-onder-éénkappers zijn gebouwd, is de bebouwingsdichtheid het laagst.

Groen gebied

Door het stroomdal van de Oude IJssel loopt in zuidoost-noordwestelijke richting een smalle stroomrug. Langs de ooststrand van deze stroomrug ligt de gekanaliseerde beek, de Wijnbergse Loopgraaf. Deze waterloop is op twee punten verbreed tot een grote vijver. Deze vijvers vormen een belangrijk structurend element van dit park. Het park is ontsloten door een aantal wandel- en fietspaden. Aan de noord en de oostzijde van de wijk is een groene zoom met een geluidswal aan gelegd om het woongebied in visuele en akoestische zin af te schermen voor het verkeer en het verkeerslawaai van de Liemersweg en de Europaweg. Ten noordoosten van de wijk de Huet ligt sportpark Zuid.

2.2 De Hoop

De Hoop is een rustige wijk ten zuiden van het centrum van Doetinchem, aan de overkant van de IJssel. Er staan veel vooroorlogse woningen en de straatnamen van de wijk herinneren aan de bevrijding van Doetinchem door het Canadese leger (regiment Fort Garry Horse) in 1945. De straatnamen en het wijkgebouw Fort Garry Horse herinneren ons aan de bevrijding van Doetinchem door dit Canadese leger. In het park is zelfs nog een Canadese Sherman tank te bezichtigen. De Hoop heeft een bruisend verenigingsleven waarbij het wijkgebouw Fort Garry Horse een grote rol speelt. In Fort Garry Horse huist nu de speeltuin- en ontspanningsvereniging 'De Hoop' welke een grote bijdrage levert aan het woonplezier in de wijk 'De Hoop' in Doetinchem.

Het gebied De Hoop maakte in het verleden onderdeel uit van Ambt Doetinchem en had voornamelijk een groen karakter. Er was enige bebouwing langs de Dichterense en de Wijnbergseweg. Pas in de jaren zeventig is de bouw begonnen van de overige woningen en ontstond de wijk De Hoop.

2.3 Dichteren

De woonwijk Dichteren bestaat uit twee gebieden, namelijk de oude kern van Dichteren met het open (agrarische) gebied in de nabijheid en de nieuwe woonwijk Dichteren met de voorzieningen.

De oude kern Dichteren en open gebieden

De oude kern Dichteren is een buurtschap die zich gevormd heeft rondom een driesprong van wegen. De bebouwing is vooral ontstaan door vestiging van aan de agrarische omgeving verwante bedrijvigheid en voorzieningen voor de bewoners, zoals een molen, een bakkerij, een smederij en een buurtcafé. De molen en het buurtcafé zijn er nog steeds en in het pand van de bakkerij zit nu een dierenkliniek. De bebouwing van de smederij is ook nog aanwezig. Deze is niet meer als zodanig in gebruik, maar als kantoorruimte. Ook zit tegen de oude kern aan een groot tuincentrum.

Eén van de uitgangspunten die ten grondslag lagen aan de ontwikkeling van het nieuwe woongebied Dichteren, was de instandhouding van de meest kenmerkende gegevens uit het toenmalige bestaande landschap, waaronder het patroon van bestaande landweggetjes en de kern Dichteren, waarbij de molen het sterkst opvalt. Omwille van de herkenbaarheid van de kern Dichteren is bij de ontwikkeling van het nieuwe woongebied rondom de kern een open ruimte in stand gehouden, die zoveel mogelijk gevrijwaard moet blijven van nieuwe bebouwing. Tussen de kern en de nieuwe wijk is deze open ruimte ingevuld met een sportcomplex. Wel is direct ten noorden en direct ten zuiden van de kern in beperkte mate woningbouw aan de kern toegevoegd die bijdraagt aan de ruimtelijke herkenbaarheid daarvan. Verdere verdichting van de bebouwing in de oude kern en langs de linten is niet meer gewenst.

Verder is nabij de oude kern ook nog een redelijk groot gebied aanwezig waar, ook na de ontwikkeling van de woonwijk Dichteren, het oorspronkelijke (agrarische) gebruik in stand is gebleven. Dit is ook in kleine gebieden aan de zuidzijde en aan de noordwestzijde van het deelgebied het geval. In het gebied ten noordoosten van de oude kern is een deel van de grond in gebruik als volkstuin.

Langs de Europaweg, in het open gebied, is een tankstation gesitueerd. Dit tankstation, met LPG, is een bovenwijkse voorziening.

Nieuwbouwwijk Dichteren

In het Structuurplan uit 1986 is de Dichteren voor het eerst op de kaart gezet voor ontwikkeling van woningbouw. Daarop volgde het bestemmingsplan Dichteren in 1993 en een beeldkwaliteitsplan. Het beeldkwaliteitsplan vormde een leidraad voor de verkaveling, voor de vormgeving van de bebouwing en voor de inrichting van de openbare ruimte. De nieuwe wijk wordt gekenmerkt door vier buurten, elk met een eigen identiteit. Deze vier buurten zijn op basis van de in het beeldkwaliteitsplan aangegeven typering ontwikkeld en hebben grofweg de volgende naamgeving en kenmerken meegekregen:

- Het Stadskwartier: een formeel opgezette buurt met een stenig karakter en een overwegend rechthoekig verkavelingsbeeld.
- De Romantische Buurt: minder streng opgezet dan het Stadskwartier, licht gebogen straten en een verkaveling die doet denken aan de Engelse landschapsstijl.
- Het Landelijk Wonen; een landelijk dorpse sfeer, met daarbinnen de nodige afwisseling in de bebouwing, en een informele inrichting van de openbare ruimte.
- De Kleurrijke Buurt: een eigentijdse onorthodoxe architectuur en een specifieke veelkleurige kleurstelling.

Centraal in het nieuwe woongebied zijn een aantal wijkvoorzieningen gerealiseerd zoals een buurtsupermarkt, medische voorzieningen en schoollocatie voor basisonderwijs. De buurt supermarkt is geïntegreerd in een woonzorgcomplex met huisvesting voor senioren. Vlakbij het centrum ligt de buitensportvoorziening voor voetbalvereniging VIOD, gecombineerd met kinderdagopvang, tussen de oude kern Dichteren en de nieuwe wijk.

Groene wig

De Groene wig is de belangrijkste groene ruimte in de woonwijk. Door de centrale, langgerekte ligging snijdt het de hele wijk in twee delen. Tegelijkertijd vormt het de verbinding tussen de woonwijk en het open landschap aan de westzijde daarvan. In de ene richting een doorkijk op de oude kern Dichteren met de molen en in de andere richting een doorkijk naar het buitengebied richting het Montferland.

Door zijn lengte komt de Groene wig ook in aanraking met diverse delen van de wijk. Het zicht op de Auroramolen in de oude kern van Dichteren vormt een belangrijk oriëntatiepunt en is een uitgangspunt bij de uiteindelijke inrichting van het parkgebied. De Groene wig valt te verdelen in vier deelgebieden met ieder een eigen functie en betrokkenheid:

- natuur;
- beeldend landschap;
- spelen;
- sport.

Deze zones zijn van west naar oost gezien aanwezig. Het deelgebied 'natuur' ligt niet in het deelgebied van dit bestemmingsplan, maar ten oosten ervan. 'Beeldend landschap' ligt tussen de De Gasperilaan en de Bosstraat. De uitvoering van de definitieve inrichting van dit gebied vindt binnenkort plaats. Het 'spelen' concentreert zich tussen de Bosstraat en de Sicco Mansholtweg en 'sport' is gelegen tussen de Sicco Mansholtweg en de oude kern van Dichteren.

2.4 Wijnbergen

Wijnbergen is gelegen aan de zuidkant van Doetinchem. Het wordt globaal omsloten door de Europaweg, Bedrijvenweg, Oude IJssel en de Torontostraat. De kleine kern Wijnbergen vormt een opvallend element in het landschap. Wijnbergen is ontstaan rond het jaar 1728 langs de Doetinchemseweg op een rivierduin. In dat jaar werd de Sint Martinuskerk gebouwd. Hieromheen ontstond een clustering van vestigingen van aan de agrarische sector verwanten bedrijven en voorzieningen voor de bevolking. Langs het bebouwingslint van de kern Wijnbergen hebben zich ook aan de agrarische sector verwante bedrijven gevestigd (o.a. molen, smederij, café, winkel). De kern Wijnbergen heeft zich ontwikkeld als een zelfstandige eenheid met onder andere een eigen kerk en school. Langs de diverse landwegen en soms verspreid in het land is op de lagere gronden een dunne verspreide bebouwing van onder meer agrarische oorsprong te vinden.

In de loop van de 20e eeuw hebben de stedelijke ontwikkeling van Doetinchem en de aanleg van de A18 een stempel gedrukt op het landschap van het deelgebied. Een voorbeeld hiervan is de bouw van bedrijventerrein ten zuiden van het deelgebied, gelegen ten noorden van de A18. De bebouwing van dit bedrijventerrein schermt het deelgebied af van de A18.

Het glooiende landschap zorgt binnen het deelgebied voor opvallende hoogteverschillen. Het glooiend terrein met weilanden en akkers kent hoogteverschillen van circa 5 meter. De Kapperskolk is lager gelegen en is een verscholen water ingebed door opgaand groen.

Naast de kern Wijnbergen kende het overgrote deel van het gebied Wijnbergen een beperkt agrarisch gebruik maar met een reservering voor woningbouw. Deze reservering kreeg in 1999 ook een juridisch planologisch status met een bestemmingsplan. Ook is een ontwikkelprogramma opgesteld om de deelgebieden verder uit te werken. De eerste woningen van dit ontwikkelprogramma zijn eind 2012 opgeleverd. Nog niet alle woningen uit het ontwikkelprogramma zijn al gerealiseerd. Komende jaren worden er nog nieuwe woningen gebouwd. Meer hierover in onder andere de paragraaf woningbouwbeleid.

Legenda

Wijken in Doetinchem West

- De Hoop
- De Huet
- Dichteren - Kleurrijke buurt
- Dichteren - Landelijk wonen
- Dichteren - Oude kern en open gebieden
- Dichteren - Romantische buurt
- Dichteren - Stadskwartier
- Sportpark Zuid
- Wijnbergen

gemeente **[gD]** Doetinchem

Ligging van de wijken in Doetinchem West